

РОЗВИТОК ЗДАТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Оксана Сергієнко,

методист комунального закладу професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж технологій та дизайну», Київ, Україна

Анотація. Сьогодні для більшості людей є зрозумілим, що без цивілізованого підприємництва Україні не створити потужної економіки, не вийти на світові ринки товарів і послуг. Для багатьох громадян підприємництво стає основним видом трудової діяльності. Найбільший потяг ведення власного бізнесу, важливості відкриття власної справи відчуває молоде покоління, тому особливо важливо забезпечити якісну підготовку учнівської молоді системи професійної (професійно-технічної) освіти підприємницькій діяльності, сприяти професійному становленню, формуванню підприємливості, посиленню мотивації до саморозвитку через використання бізнес-симуляції ViAL+.

Ключові слова: професійна освіта, здатність до підприємницької діяльності, бізнес-симуляція, підприємець, компетенції.

DEVELOPMENT OF EDUCATION ABILITY FOR ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES IN THE POST-WAR PERIOD

Oksana Sergienko,

methodologist of a communal professional institution (vocational and technical) education "Kyiv Professional College of Technology and Design", Kyiv, Ukraine

Abstract. Today, it is clear to most people that without civilized entrepreneurship, Ukraine cannot create a powerful economy, cannot enter the world markets of goods and services. For many citizens, entrepreneurship is becoming the main type of work. The young generation feels the greatest urge to run their own business, the importance of starting their own business, therefore it is especially important to ensure high-quality training of students of the system of professional (vocational and technical) education for entrepreneurial activity, to promote professional formation, the formation of entrepreneurship, and to strengthen motivation for self-development through the use of ViAL+ business simulation .

Keywords: professional education, entrepreneurial ability, business simulation, entrepreneur, competencies.

Повоєнне відновлення економіки України потребує нових підходів до навчання молоді підприємницькій діяльності. Українська молодь сьогодні відповідає на безпрецедентні виклики. Багато хто з українців опинився за межами рідної домівки. Освіта, кар'єрні перспективи, реалізація планів і мрії виявилися під загрозою. Державна підтримка молоді з розвитку її талантів стане рушійною силою у відбудові економіки України. Це буде одним із найважливіших завдань у післявоєнні роки. Молоді потрібно бути гнучкими та вміти адаптуватися до змін на сучасному ринку праці, а тому запорукою їхнього успіху в майбутньому є набуття підприємницьких навичок, підприємницького мислення, починаючи зі школи, з закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Найважливішою умовою забезпечення зайнятості молоді є розвиток і підтримка підприємницького потенціалу. Наявність такого потенціалу говорить про те, що молода людина може не тільки знайти робоче місце за трудовим договором з роботодавцем, але і сама може створювати робочі місця для себе, для своїх ровесників, для тих, хто через війну опинився у скруті, хто втратив в окупації чи через обстріли місце роботи.

Україна вже започаткувала серію реформ у професійно-технічній освіті. Ці зміни спрямовані на перехід до компетентнісного та практичного компонентів через впровадження інноваційних форм і методів навчання, які інтегровані в навчальні програми та тісну взаємодію з роботодавцями та бізнес-партнерами. Швидкий розвиток технологій надає великі можливості навчати підприємництву, використовуючи інтерактивні технології. Сучасне покоління молоді найкраще вчиться, коли працює з реалістичними та наповненими практичним змістом сценаріями розв'язання проблем.

Сьогодні Україна, як ніколи, потребує людського капіталу, який має такі навички як вміння співпрацювати і вирішувати завдання, креативність і лідерство.

У закладах професійної (професійно-технічної) освіти згідно з вимогами до робочих навчальних планів введено курс «Основи інноваційного підприємництва» в кількості 20 годин. Звичайно, це недостатня кількість теоретичного і практичного матеріалу для розвитку підприємницьких якостей, але головне, що у молоді є інтерес до відкриття власного бізнесу. Часто здобувачі освіти відчують невпевненість у своїх силах, відчують брак знань з фінансової грамотності.

Вивчаючи предмет «Основи інноваційного підприємництва», здобувачі освіти розуміють, що готових рецептів стати успішним підприємцем ніхто не дасть, потрібно робити обґрунтовані кроки від генерування ідеї бізнесу до його започаткування. Тобто, перші кроки до започаткування власного бізнесу вже зроблено: стали зрозумілими основні поняття, протестовано підприємницькі здібності, отримано початковий досвід роботи з нормативними документами, які регулюють підприємницьку діяльність. Здобувачі освіти знають закономірності поведінки покупців, вміють оцінювати конкуренцію, необхідність розробки бізнес-плану.

Наступник крок – це практичний. Здобувачі освіти Київського професійного коледжу технологій та дизайну мають сьогодні унікальну можливість навчатися підприємництву через бізнес-симуляцію ViAL+, місія якої сприяти професійному становленню і посиленню практичної складової підготовки здобувачів освіти, формуванню підприємливості, посиленню мотивації до саморозвитку і пошуку альтернативних шляхів професійної реалізації, визначенню кращих із кращих серед навчальних груп закладу освіти, а також поглибленню спілкування між здобувачами освіти та набуття навичок роботи в команді.

Бізнес-симуляція ViAL+ – це така інтерактивна модель виробничої компанії комп'ютерної програми, що відтворює функціонування виробничого підприємства на ринку компанії з різних сфер та напрямків легкої, харчової промисловості, сфери послуг тощо. В бізнес-симуляції ViAL+ створено середовище проходження тренінгу, в якому учасники приймають рішення з управління компанією.

Основними перевагами використання бізнес-симуляції ViAL+ є: вивчення специфіки роботи всіх відділів виробничого підприємства; освоєння способів уникнення банкрутства на прикладі тренінгової компанії; моделювання реальних кризових ситуацій та шляхів виходу з них; формування умінь і навичок управління стартовим капіталом і фінансами підприємства; удосконалення вміння ставити конкретні цілі та досягати високих

результатів; підвищення рівня самосвідомості та самомотивації учасників турніру в бізнес-симуляції ViAL+; подолання страху перед ризиками, відповідальністю, конкуренцією; виявлення здібностей до підприємництва через виконання практичних завдань; тренування умінь і навичок ділової комунікації; опанування основ створення і просування власного торгового бренду; покращення якостей самоменеджменту та таймменеджменту.

Технологія використання бізнес-симуляції ViAL+ дозволяє кожному учаснику відчувати себе у кріслі директора та представити на практиці свої уміння і навички в управлінні економічними процесами на підприємстві. Під час турніру кожному учаснику даються нова тренінгова компанія і стартовий капітал. Він стає керівником компанії, наділяється правом індивідуального доступу до самостійного управління головними функціями підприємства: організація виробничого процесу; формування й управління основними фондами; набір і управління персоналу; розробка і освоєння нового виду товару; вивчення ринків збуту та організація збуту продукції; управління фінансами компанії.

Головна мета – налагодити виробництво й розвинути компанію, щоб вона стала лідером за прибутками і мала провідні позиції на ринку. Головними конкурентами у досягненні мети виступають компанії інших команд. Кожен має можливість підкорити вершини підприємництва, набувши й використавши свою логіку, уміння, навички і знання, підсиливши свої економічні та управлінські компетенції. Здобувачі освіти працюють командами у складі до 4-х осіб. За два тижні до початку турніру для здобувачів освіти проводиться мотиваційний семінар-лекція, на якому вони дізнаються про турнір, симуляцію, основні результати, які учасник може отримати. Кожен бажаючий зможе сформувати свою команду і зареєструватися у куратора цього турніру. Пройшовши бізнес турнір в закладі освіти, здобувачі мають можливість пройти Всеукраїнський турнір «Стратегія фірми...», мета якого відкрити молоді світ економіки й підприємництва, сформувати практичні ділові компетентності, допомогти у майбутньому професійному самовизначенні.

Переваги для використання бізнес-симуляторів для закладів професійної (професійно-технічної) освіти є вкрай важливими для підготовки високваліфікованих робітничих кадрів, які будуть конкурентноспроможними на сучасному ринку праці, професійно зростати та розвивати економіку держави, особливо у повоєнний та післявоєнний періоди. Це дає можливість для закладу освіти формувати у молоді компетентності підприємливості, мотивувати до вивчення економічних дисциплін, проводити профорієнтаційну роботу з метою популяризації робітничих професій, формувати у старшокласників «м'які» навички (Soft Skills) самопрезентації, ділової комунікації, управління часом і самодисципліни тощо.

Список писланий

Біляк, Т.О., Бірюченко, С.Ю., Бужимська К.О., та ін. (2019). *Основи підприємництва*: підручник. (Н. В. Валінкевич, ред.). ЖДТУ.

Карпюк, Г. І. (2020). *Основи підприємництва*: підручник. <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Basics-of-entrepreneurship.pdf>